

πει ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς Βικέντιον Περόνον. Οἱ δὲ δικηγόροι τοῦ Ἰωσήφ Γορέττου ἀντέτεινον ὅτι, ἐπειδὴ ὁ μὲν Βικέντιος Περόνος ἐκλαβὼν θανοῦσαν τὴν σύζυγον αὐτοῦ Ἀγγελικὴν, ἔθαψεν αὐτὴν, τὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ταύτης διαιώγυιον ἔξετελέσθη ὁ δὲ Ἰωσήφ Γορέττος εὑρὼν αὐτὴν τεθαμμένην ἐντὸς τῆς νεκρικῆς λάρνακος καὶ ἔξαγαγὼν, ἔγεινεν αἴτιος τοῦ νὰ ἐπανέλθῃ αὕτη εἰς νέαν ζωὴν, ἐλευθέραν παντὸς δεσμοῦ.

Τὰ δικαστήρια τῆς Νεαπόλεως ἀποροῦντα εἰς τὴν λύσιν τοῦ νομικοῦ τούτου ζητήματος, παρέπεμψαν τὴν ὑπόθεσιν ὑπὸ τὴν ἀλλήλαθαστον κρίσιν τοῦ Πάππα τῆς Ρώμης, ὅστις δὲν ἐδίστασε ν' ἀποφασίσῃ, ὅτι ὁ μετὰ τοῦ Βικέντιου Περόνου γάμος εἶχε διαλυθῆ διὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ταφῆς τῆς Ἀγγελικῆς, καὶ ἐπομένως ἐπεκύρωσε τὸν μετὰ τοῦ Ἰωσήφ Γορέττου γάμον αὐτῆς.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Εὐγλωττίας.

Τὸ μέγεθος τῶν πραγμάτων περὶ ἀ ησχολεῖτο ὡδημόσιος καὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν γινομένη τῶν ἀρχαίων ῥητορεία, καὶ τὸ ἔξοχον τῶν τιμῶν, δἰ ὧν συνήθιστας ἀντημείοντο οἱ εἰς αὐτὴν ἐκδιδόμενοι, ἐνεθύρδυναν πολλοὺς μεγαλοφυεῖς ἄνδρας πρὸς τὴν καλλιέργειαν τῆς ῥητορικῆς τέχνης.

Ἡ ῥητορικὴ, ἡ θεία αὕτη ἐπιστήμη, ἄγνωστος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐκείνοις ἔθνεσιν Ἀσιανοῖς τε καὶ Αἰγυπτίοις, πάρ' οἷς ἔλαθον ἀρχὴν αἱ πλεῖσται τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ἐν μόνῃ τῇ Ἑλλάδι ἡμεμεστεῖται ἐν αὐτῇ πολλὰ ὡραδέως καὶ ἐγεννήθη. Οἱ Σόλων καὶ Ηεισίστρατος ὑπῆρχαν, οἱ πρῶτοι μεταχειρισθέντες τὴν τέχνην τῆς κατὰ τὴν ἀγορὰν ῥητορείας, καὶ πρώτους αὐτοὺς κατατάττει ὁ Κικέρων μεταξὺ τῶν ῥητόρων· τὸ δὲ παράδειγμα τούτων ἡκολούθησαν ἀδιαλείπτως πολλοὶ τῶν ἐν Ἀθήναις πολιτευομένων, οὐδὲ ἐξέλιπον ποτὲ εὐγλωττοὶ ῥήτορες ἀναπτύσσοντες εἰς τε τὸν δῆμον καὶ τοὺς ἀρχοντας τὸν τῆς εὐγλωττίας πλοῦτον.

Καὶ κατὰρχάς μὲν ἡ ῥητορικὴ περιεστρέφετο δλῶς εἰς πολιτικὰ πράγματα, κατεχομένη ἀείποτε ὑπὸ τῶν εὐγενεστέρων πολιτῶν, οἵτινες οὐδὲν ἡττον διὰ τοῦ λόγου, ἢ καὶ διὰ τῆς χειρός, προύνοσουν γὰρ γίνωσι

χρήσιμοι εἰς τὸ κοινόν· ἡ δὲ εὐγλωττία ἦτο τὸ καταλληλότερον μέσον, δἰ οὖν ἡδύνατο τις νὰ κυβερνήῃ τὴν πολιτείαν, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν περὶ τούτου πολιτικῶν τοῦ Πλουτάρχου παραγγελμάτων. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα οἱ σοφισταὶ ἡρχίσαν νὰ δίδωσι κανόνας τινὰς περὶ τῆς τέχνης τοῦ λόγου, καὶ οὕτως ἐμορφοῦστο ἡ μελέτη τῆς ῥητορικῆς, διάφορος τῆς τῶν πολιτικῶν, ἀν καὶ οἱ φύσει εὐγλωττοὶ ἄνδρες, οἱ παρὰ τοῖς ὑστερον λαβόντες τὸ ὄνομα τοῦ ῥήτορος, ἔξηκολούθουν φυλάττοντες ἡνωμένην τὴν μελέτην ἀμφοτέρων καὶ ἐπίσης αὐτὰς μετερχόμενοι.

Οἱ Περικλῆς ἔδωσε λαμπρὸν παράδειγμα τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς, καὶ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλάτωνος, αὐτὸς ὑπῆρχεν ἐντελέστερος πάντων τῶν πρὸ αὐτοῦ γενομένων ῥητόρων· διότι οὗτος διδαχθεὶς τὴν μὲν φιλοσοφίαν παρὰ τοῦ Ἀναξαγόρου, τὰς δὲ λοιπὰς τέχνας παρὰ ἄλλων ἐκ τῶν περιφυμοτέρων διδασκάλων, καὶ συνεθισθεὶς εἰς τὸ ἔξετάζειν κατὰ βάθος καὶ ἀνερευνᾶν ἀείποτε ἰδέας δυσκαταλήπτους καὶ λεπτολόγους, ἡδύνηθη νὰ τρέψῃ τὴν ἔξιν τοῦ μελετᾶν ἀπὸ τῶν φιλοσοφικῶν ζητημάτων εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἀγορὰν καὶ τοὺς δημοσίους ἀγῶνας λόγους καὶ διὰ τῆς ὁδέύητος τῆς διανοίας αὐτοῦ θεωρῶν τὰ ἀντικείμενα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἐποψίεν, χωρὶς νὰ σπουδάσῃ μεγάλως πρὸς τὴν τέχνην τῶν λέξεων καὶ τῶν ῥητορικῶν ἐπινοιῶν, κατώρθωσε νὰ γίνη ἀπόλυτος κύριος τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες αἰσθανθέντες ὅτι κατεγορητέοντο ἐκ τῆς γλυκύτητος τῶν λόγων αὐτοῦ καὶ θαυμάζοντες συγχρόνως τὴν εὔροιαν καὶ γονιμότητα, κατήντησαν νὰ φοιτῶνται τὴν δύναμιν καὶ τὴν γονητίαν τῆς αὐτοῦ εὐγλωττίας. Τὸ ὑφος τούτου ἡκολούθησαν καὶ Ἀλκιβιάδης καὶ Κριτίας καὶ Θηραμένης καὶ ἐστερέωσαν ἐν τῇ σοφῇ ἐκείνῃ πόλει τὸν θρόνον τῆς ἀληθοῦς εὐγλωττίας· ἀλλ' οὗτοι ἡ δὲν συνέταξαν ἐγγράφως ἴδιους λόγους, ἢ κατὰ δυστυχίαν δὲν διεσώθησαν εἰς τοὺς μετέπειτα, ἐπειδὴ οἱ πλειότεροι τῶν ἀρχαίων δοξάζουσιν, ὅτι οἱ ὑπὸ τὸ ὄνομα τινῶν ἐξ αὐτῶν ἀναγνωσκόμενοι τότε λόγοι δὲν ἦσαν γνήσιοι, ἀν καὶ μηδὲ οὗτοι δὲν ἔφθιασαν ἔως εἰς ἡμᾶς.

Οἱ Πλούταρχος ἡ, ὁστισδήποτε εἶναι δ συγγράψας τοὺς διάσημους τῶν δέκα ῥητόρων μετὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ καταριθμουμένους, παρὰ ἡμῶν δὲ ὡς τοῦ

Πλουτάρχου παρατιθεμένους, λέγει, ὅτι ὁ Ἀντιφῶν σύγχρονος τοῦ Περικλέους καὶ ὄλιγον μεταγενέστερος τοῦ Γοργίου, ὑπῆρξεν δὲ πρῶτος ῥήτορικοὺς λόγους γράψας, πολλάκις καὶ ὑπὲρ ἄλλων συντάσσων, ὅπως οὗτοι ὑπερασπισθῶσιν ἐπὶ δικαιστηρίου τὰς ἴδιας αὐτῶν ὑποθέσεις. Οὐ Ερμογένης νομίζει ὅτι ὑπῆρξεν δύο Ἀντιφῶντες ῥήτορες, τῶν ὅποιων οἱ λόγοι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ πέριεργόροντο, καὶ ἐπαινεῖ μάλιστα τὸν Ῥωμανούσιον Ἀντιφῶντα, ὃς πρῶτον καλλιεργήσαντα τὴν πολιτικὴν ῥήτορικὴν ἀλλ’ ἡμεῖς θέλομεν ἀφήσει κατὰ μέρος ταύτας τὰς περὶ πρωτογενείας συζητήσεις ἐπὶ χρόνου τοσοῦτον ἀφ’ ἡμῶν ἀφεστῶτος, οὐδὲ θέλομεν διμιλῆσαι περὶ Ἀντιφῶντος, Ἀνδοκίδου καὶ διαφόρων ἄλλων τῆς τότε ἐποχῆς ῥητόρων διότι μόνον ὁ Λυσίας καὶ Ἰσοκράτης δικαιώς ἐπισύρουσι κατὰ πρῶτον τὴν προσοχὴν τοῦ θέλοντος νὰ θεωρήσῃ τὴν τῶν Ἑλλήνων ῥητορείαν.

Καὶ ὁ μὲν Κικέρων ἐπαινεῖ συνεχῶς τὴν λεπτότητα τοῦ Λυσίου καὶ τὴν γλυκύτητα τοῦ Ἰσοκράτους· δὲ Κυντιλιανὸς παριστᾷ τὸν Λυσίαν ὡς λεπτὸν, εὐφραδῆ καὶ τέλειον κατὰ τὸ ἐκβέτειν καὶ διδάσκειν· δὲ Φαθωρῖνος συγκρίνων τὸν Λυσίαν πρὸς τὸν Ηλάτωνα ἔλεγεν, ὅτι οὐδὲ λέξιν δύναται τις ν' ἀφαιρέσῃ, χωρὶς νὰ συναφαιρέσῃ μέρος τῆς γλαφυρότητος αὐτοῦ· ἀλλ' οὐ δὲ τοῦ Λυσίου, χωρὶς νὰ παραβλάψῃ τὸ μὲν αὐτοῦ διεγειρόμενον αἰσθήμα. Υπὲρ πάντας ὅμως δὲ Ἀλικαρνασσοῦ Διονύσιος ἀνέλαβε νὰ ἐπαινέσῃ τὴν τοῦ Λυσίου εὐγλωττίαν· κυριολεξίᾳ, ἀκρίβειᾳ, ἀξιοπρέπειᾳ, ἐμβρίθειᾳ ἐκφράσεως, ἀφέλειᾳ, σαφήνειᾳ καὶ θραχυλογίᾳ, εἶναι ἀρεταὶ τὰς ὅποιας μᾶλλον εἰς τὸν Λυσίαν, ἢ εἰς πάντα ἔτερον ἀνομολογεῖ διοινύσιος. Ήρός τούτοις δὲν διστάει νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι πρῶτος δὲ Λυσίας συνέστρεψε τοὺς στοχασμοὺς καὶ ἔδωκεν εἰς τὰς περιόδους ἀνάλογον στρογγυλότητα· μήτε συναινεῖ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Θεοφράστου ἀποδίδοντος τὸν ἐπαινον τοῦτον εἰς τὸν Θρασύμαχον· παρατηρεῖ δὲ πρὸς ἐπαινον τοῦ Λυσίου, ὅτι δὲ πεζὸς λόγος τῶν πρώτων ῥητόρων ἦτο λίγην ἐσχηματισμένος καὶ ποιητικὸς, πρὶν ἢ δὲ Λυσίας ἀναγάγῃ αὐτὸν εἰς τὸ κόσμιον τοῦ προσήκοντος εἰς τὸν πεζὸν λόγον καλλωπισμοῦ· ἐνὶ λόγῳ ἀπονέμει εἰς-τὸν Λυσίαν, τὸ δὲ εἶναι ὑπέρτερος πάντων τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ τῶν συγχρόνων ῥη-

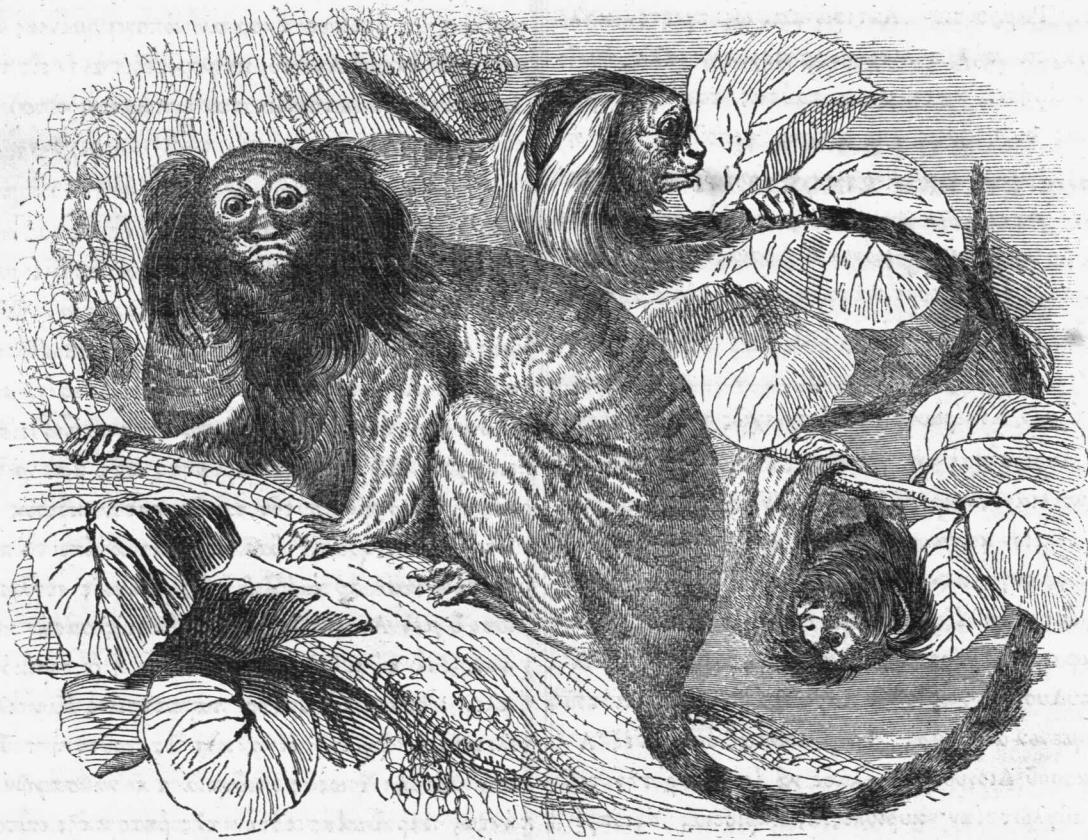
τόρων, καὶ κατ' αὐτὸν ὁ Λυσίας ἢ ἐξ εὐτυχοῦς φύσεως, ἢ ἐκ μεγάλης περὶ τὴν τέχνην ἀσκήσεως, ἢ συνάμα ἔκ τε τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης, ὑπερβάλλει κατὰ τὰς ἀρετὰς τῆς εὐγλωττίας τοὺς λοιποὺς ῥήτορας.

Αλλ’ ὁ Ἰσοκράτης ηὔδοκιμησε καὶ ἐπηγέθη πορὰ πλειόνων ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἡξιώθη μεγαλητέρου αἰλέους· καὶ αὐτὸς δὲ δὲ Ηλάτων φαινόμενος ὅτι διστάζει ἐπὶ ποσὸν εἰς τὸ νὰ ἀποδεχθῇ τοὺς δποίους ἡκουσαν ἀπονεμομένους εἰς τὴν εὐγλωττίαν τοῦ Λυσίου ἐπαίνους, ἐξύφανεν εἰς τὸν νέον Ἰσοκράτην λίαν εὐχάριστον ἐγκώμιον, ἀποδεικνύων αὐτὸν τοσοῦτον κατὰ τὴν φύσιν ὑπερέχοντα, ὥστε οὐδὲ νὰ παραβάλληται πρὸς τὸν Λυσίαν.

Οἱ τῶν Ῥωμαίων κριτικοὶ Κυντιλιανὸς καὶ Κικέρων πανταχοῦ σχεδόν τῶν ἴδιων συγγραμμάτων δεικνύουσι πόσον τιμῶσι τὴν εὐγλωττίαν τοῦ Ἰσοκράτους· ἀλλ’ ἡμεῖς ἔχοντες ἀκόμη περισσότερας λόγους τοῦ Λυσίου καὶ τοῦ Ἰσοκράτους, ἐξ ὧν διανύμεθα νὰ ἐρευνήσωμεν ἀφ' ἑαυτῶν τὰς φημισθείσας τελειότητας τῶν δύο τούτων ῥητόρων, καὶ νὰ ἐπιφέρωμεν τὴν περὶ τούτου ἀνεξάρτητον κρίσιν ἡμῶν, οὕτε παρὰ Λυσίῳ, οὕτε παρὰ Ἰσοκράτει ἀπαντῶμεν τὴν καθ' αὐτὸν ἴδεαν τῆς ἀληθίους εὐγλωττίας. Διότι ὁ μὲν Λυσίας ἵσχνος, καθαρὸς, σαφῆς καὶ ἀγχίνους, εἶναι μᾶλλον διδακτικὸς ἢ ῥητορικός· καὶ ἡθελεν εἶσθαι, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ δὲ Κυντιλιανὸς, τέλειος ῥήτωρ, ἐὰν ἐξήρκει πρὸς τοῦτο ἢ τοῦ διδάσκειν ἀρετὴν· ἵσως ἢ ἐπιθυμία τοῦ νὰ σαφηνίζῃ τὰ πάντα, παραβλάπτει τὴν τῆς ῥητορικῆς αὐτοῦ μεγαλοπρέπειαν, ὑποβιβάζουσα αὐτὴν εἰς λεπτομερείας καὶ μερικότητας, ἢ ὁ πρὸς τὸ ὄρθιὸν καὶ τὸ ἀκριβὲς ὑπερβολικὸς τοῦ ἀνδρὸς ἔρως, περιτέμνων αὐτοῦ τὰς πτέρυγας, δὲν ἀφίνει τὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ νὰ ἴππαται ἐλευθέρως· δὲ δὲ Ἰσοκράτης ἔχων μᾶλλον κεκοσμημένον, ἀρμονικὸν καὶ ἡδὺν τὸν λόγον, τέρπει μᾶλλον ἢ συγκινεῖ τὸν ἀκροατήν· ἀλλ' ἢ ὑπερβάλλουσα τοῦ ἀνδρὸς ἐπειεργασία καὶ καλλώπισις ἀφαιρεῖται τὴν ὅρμην καὶ τὴν φύμην τῆς ῥητορικῆς εὐγλωττίας. Αμφότεροι δὲ παριστῶσι ψυχὴν ἀπράγμονα καὶ σχολάζουσαν ἀνδρὸς, γράφοντος ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου, καὶ ἀμοίρου τοῦ ζωηροῦ ἐκείνου πυρὸς τοῦ ἐθουσιασμοῦ, τὸ δποῖν τὸν ἐμπνέει ἡ εὐρύτης τῆς ἀγορᾶς καὶ ἡ παρουσία τοῦ ἀκροσθένου πλήθους.

Μετὰ δὲ τὸν Λυσίαν καὶ τὸν Ἰσοκράτην νομίζομεν περιττὸν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν ἡμετέραν προσοχὴν εἰς τὸν Ἰσαῖον, Δείναρχον, Λυκοῦρογον καὶ ἄλλους τῶν τότε ἥρητόρων, ἀν καὶ λίαν ὀνομαστούς γενομένους παρὰ τοὺς ἀρχαῖοις. Ἰσως δὲ Ὑπερίδης, ἐπινεθεὶς μᾶλλον τῶν ἄλλων ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ἥθελεν εἶσθαι ἀξιούς μεγαλητέρας ἔξετάσεως καὶ προσοχῆς,

ἔὰν ἐσώζοντο μνημεῖα τῆς αὐτοῦ εὐγλωττίας. Ἀλλ' ἔξ οὐδων τῶν λόγων τοῦ Ὑπερίδου, ὃντων ὑπὲρ τοὺς ἔξηκοντα, οὐδεὶς διεσώθη· ἐκτὸς τοῦ κατ' Αριστογείτωνος, ὃστις ἀπαντᾶται μεταξὺ τῶν τοῦ Δημοσθένους, καὶ τὸν δποῖον τινὲς ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Ὑπερίδην· ἀλλ' οὐδὲ οὗτος δύναται ἀδιστάκτως ν' ἀποδοθῇ εἰς αὐτὸν, ὥστε μετὰ λόγου νὰ ληφθῇ ὡς δεῖγμα τῆς εὐγλωττίας αὐτοῦ. (ἀκολουθεῖ)

Ο ΛΕΥΚΩΤΙΟΣ ΠΙΘΗΚΟΣ.

Οὗτοις ὀνομάζεται εἶδος πιθήκου ἐκ τῆς τάξεως τῶν μακρούρων λεγομένων πιθήκων, ἔνεκα τῶν λευκῶν τριχωτῶν αὐτοῦ ὅτων· κατοικεῖ δὲ εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, καὶ εἶναι γενικῶς μικρόσωμος· διότι τὸ μὲν μέγεθος τοῦ ὅλου σώματος αὐτοῦ εἶναι ὀκτὼ ἔως ἑννέα Γαλλικῶν δακτύλων, τὸ δὲ τῆς οὐρᾶς ἑνὸς περίπου ποδὸς, καὶ βαδίζει ἐπὶ τῶν τεσσάρων ποδῶν αὐτοῦ πολὺ εὔκολωτέρως, ἢ οἱ λοιποὶ πίθηκοι· αἱ τρίχες τοῦ δέρματος αὐτοῦ εἶναι χρώματος στακτεροῦ, ὑποκιτρίνου, ἢ ὑποκοκκίνου, αἱ δὲ τῆς ῥάχεως καὶ τῆς οὐρᾶς βαθέος στακτεροῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ μετώπου ἔχει λευκὰ στίγματα, ἐκ δὲ τῶν ὄτων

αὐτοῦ κρέμανται μακραὶ καὶ λευκαὶ τρίχες ἐν εἰδει λοφωτῶν πτερῶν· αἱ δὲ τρίχες αὗται φύονται εἰς τὸ ζῶον, ὃταν φθάσῃ εἰς τὴν ἡδικὴν αὐτοῦ ἥλικιαν· τὸ δὲ πρόσωπον καὶ αἱ παλάμαι αὐτοῦ ἔχουσι τὸ χρώμα τῆς ἀνθρωπίνου σαρκὸς· μεταξὺ δὲ τῶν δύο ὄφιαλμῶν φέρει σαρκώδη τινὰ ἔξοχην.

"Αν δὲ καὶ γενικῶς οἱ λευκώτιοι πίθηκοι δειπνούσι χαριέστατα κινήματα τοῦ σώματος, δυσκόλως ὅμως καὶ σπανίως ἔχημεροῦνται. Οἱ λευκώτιοι πίθηκοι ἐρεθιζόμενοι ἐκβάλλουσι τραχεῖαν τινὰ κραυγὴν, ἐνίστε δὲ καὶ συρίζουσι· ἢ τρέφονται μὲν ἀπὸ καρπῶν, ὁστρακοδερμάτων καὶ ἵχθυων, ἀναβαίνουσι δὲ